

עת"א 22025/05/22 - מחמד דחלה נגד שרות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

26 מאי 2022

עת"א 22025-05-22 דחלה(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר

מחמד דחלה
ע"י ב"כ עו"ד חן מאירי

נגד
המשיב
שרות בתי הסוהר

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר במסגרתה עותר הוא לאפשר לו לצאת לחופשה.

העותר הינו אסיר פלילי המרצה מאסר בפועל למשך 3 שנים החל מיום 19.01.21 בגין עבירות נשיאה והובלה של נשק שלא כדין, ירי מנשק חם ושיבוש מהלכי משפט (עבירות שבוצעו על רקע סכסוך בין משפחות בשוב מגוריו, ככל הנראה על רקע תוצאות בחירות לרשויות מקומיות). מסווג לקטגוריה ב'1. בקשתו לחופשה ראשונה לא אושרה בשלב זה לאור החמ"ן השלילי בעניינו.

העותר טוען כי הינו אסיר חיוני, שולב בקבוצות ייעודיות בדמות קב' נשק, שליטה בכעסים ומודעות. מגיע בעקביות לקבוצות, מגלה רצינות ומשתף פעולה בדיונים הקבוצתיים. נטען כי החלטת המשיב אינה סבירה וכי העותר נעדר דוחות משמעת או חמ"ן עדכני. נטען כי ממשטרת ישראל אין ולא צפויה התנגדות משום שקיימת סולחה שנשמרת בין העותר לבין המשפחה היריבה ושותפים לסכסוך שוחררו שחרור מוקדם לכפר. כן נטען כי ועדת השחרורים צפויה להתכנס בעניינו של העותר בקרוב ולכן קיימת חשיבות ליציאה לחופשה. נטען כי אין חשש קונקרטי לגבי העותר וייתכן כי המידע בעניינו אינו עדכני. נטען כי ניתן לאשר יציאה בהרחקה מהכפר ולשעות ספורות כדי לבחון התנהגותו בחופשה. נטען כי בנסיבות אלה ההחלטה של המשיב אינה סבירה וניתן לנקוט באמצעים מגבילים שיפחיתו את החשש.

המשיב טוען כי בתאריך 31.03.22 דן הגורם המוסמך אצל המשיב בבקשת העותר לצאת לחופשה והוחלט לדחותה בשל התנגדות גורמי המודיעין ומשטרת ישראל. נטען כי אסירים אינם מחזיקים בזכות קנויה לצאת לחופשות ומדובר בטובת הנאה הניתנת לאסיר כאשר התנהגותו היא ללא דופי, בהעדר חמ"ן שלילי אודותיו וכאשר הוא משתף במסגרת טיפולית. כן נטען כי בעת שקילת בקשה לאישור חופשה על המשיב להביא בחשבון גם את מידת הסכנה הנשקפת לציבור או האסיר במהלך החופשה. משטרת ישראל מתנגדת נחרצות להוצאת העותר לחופשות וסבורה כי לא ניתן לאיין

מסוכנותו בשום תנאי מגביל. מדובר בעותר המשתתף לחמולה המרצה מאסר בגין עבירות אלמ"ח ואלימות על רקע מעורבות בסכסוך אלים עקוב מדם, אשר גבה קורבנות בנפש וכלל ניסיונות של פגיעות הדדיות תוך שימוש באמל"ח, כאשר לאחרונה צוינה שנה להירצחו של בן דוד העותר, דבר אשר מסלים ומלבה את הסכסוך הנפיץ ממילא. העותר נחשב לדמות אלימה ותוקפנית המובילה את הסכסוך, שאינה בוחלת באמצעים למימוש מטרות פליליות לרבות שימוש באמל"ח. יציאתו של העותר מבין כתלי הכלא עלולה לגרום להסלמה ולמימוש כוונות פגיעה והמשטרה מעריכה כי קיימת סכנה ממשית לשלום הציבור אם יצא העותר לחופשה. נטען עוד כי סוג העבירות בהן הורשע העותר, טיבן ונסיבותיהן, על רקע האלימות הגואה בחברה הערבית לאחרונה ומחיר הדמים שגובה אלימות זו, מחזקים את סבירות ההחלטה. נטען כי גם גורמי המודיעין בשב"ס מתנגדים להוצאת העותר לחופשות, בשל חמ"ן שלילי בדבר סכסוכים ומעורבות שלילית.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל פגם המצדיק את התערבות בית משפט בהחלטת המשיב.

כפי שהובהר על ידי המשיב, המשטרה וגורמי המודיעין מתנגדים ליציאת העותר לחופשות בשלב זה וזאת לאור סכסוך אלים ונפיץ שהעותר הינו דמות מרכזית ומובילה בו. לכן לא הומלץ על יציאתו לחופשה, בהעדר אפשרות לאיין את מסוכנותו באמצעות תנאים מגבילים. מעיון בדוחות הידיעה שהועברו לעיוני, בעיקר ידיעות שב"ס מספר 3931452; 3848777; 3630213 וכן מסמך משטרתי מס' 22-0804-895, ומסמכים מס' 22-0772-974, 22-0771-419; 22-0771-065 ועוד מסמכים נוספים המרכזים נתונים מדאיגים מהעת האחרונה, עולה כי קיימים מידעים רלוונטיים ועדכניים המצביעים על מסוכנות ועל סכסוך אלים שרוחש גם היום. גם מעמדת משטרת ישראל העדכנית עולה כי קיימת מסוכנות בשל הסכסוך שהינו נפיץ ועדיין עומד בעינו, למרות הסולחה שנערכה בעבר בין המשפחות. לכן משטרת ישראל מתנגדת ליציאתו של העותר לחופשה.

כפי שציין המשיב, לאסיר אין זכות קנויה לצאת לחופשה והחלטה בעניין זה נתונה לשיקול דעתו של הגורם המוסמך אצל המשיב, האחראי לביטחונם של האסירים ולביטחון הציבור מפני האסירים. כמו כן, אין זו דרכו של בית המשפט להתערב בהחלטות הנוגעות ליציאתו של אסיר לחופשה אלא במקרים חריגים, ובהקשר זה לא יחליף בית המשפט את שיקול דעתו של שב"ס בשיקול דעתו שלו [רע"ב 8174/21 שרון רווח נ' שירות בתי הסוהר (29.11.2021); רע"ב 9/12 פלוני נ' מדינת ישראל (4.4.2012)].

נראה כי במקרה שבפני ערך המשיב את האיזונים הדרושים ושקל את השיקולים הרלוונטיים, ביניהם גם מסוכנות העותר וביטחון הציבור. על כן, לאור המידעים שהוצגו לביהמ"ש, נראה כי בשלב זה לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק התערבות.

יצוין עוד לעניין זה כי כאשר מדובר באסיר המרצה מאסרו בגין עבירות נשק, יש להביא בחשבון גם את הפסיקה המחמירה בשלבים שונים של ההליך הפלילי בנוגע לעבירות בנשק. אמנם הליך שיקול הדעת המנהלי של שב"ס בעת בוחנו את האפשרות להוצאת אסיר לחופשה שונה משיקולי ענישה. עם זאת העקרונות שהיו בבסיס הענישה, שבעיקרם התנהגות מסכנת חיי אדם, צריכים לעמוד לנגד עיני גורמי שב"ס בבואם להפעיל את שיקול דעתם בעת קבלת החלטה על הוצאת אסיר לחופשה (וכן כל החלטה אחרת בנוגע לאסיר).

במקרה זה שבפני כעת ניתן להקיש על החומרה והמסוכנות של העבירות מהפסיקה לעניין הצורך בענישה הולמת ומרתיעה בכל הנוגע לעבירות נשק [ע"פ 4775/21 פלוני נ' מדינת ישראל (17.02.2022)]; ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה (23.1.2022)]. כפי שנקבע בפסיקה, עבירות בנשק הינן עבירות חמורות, המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. קביעה שיפוטית זו צריכה להנחות גם את שב"ס בבואו לשקול שיקולים שונים בכל הנוגע לתנאי הכליאה של האסיר, רמת האבטחה הנדרשת בעניינו וכן האפשרות להוציאו לחופשה. כך נפסק גם במקרה בו מדובר בעצור עד תום ההליכים, עת הוחלט כי אין מקום לשחררו לחופשה מיוחדת, אלא במקרים חריגים ביותר [בש"פ 5102/21 מדינת ישראל נ' פלוני (02.08.2021)].

חופשה אינה זכות קנויה של אסיר אלא טובת הנאה ששב"ס מוסמך להעניק לאסיר במקרים מתאימים. במקרה נשוא עתירה זו אין מדובר בעניינו בעצור, אלא באסיר, שייתכן שבמצב דברים שונה ניתן היה לאפשר הוצאתו לחופשות, לו היו הגורמים הרלוונטיים אצל המשיב סבורים כי ניתן לאשר זאת. עם זאת, על רקע העבירות בנשק שבגין ביצוען מרצה העותר מאסר, מאחר שבעניינו של העותר קיים מידע שלילי כמפורט לעיל, המצביע על מסוכנות וחשש להתלקחות הסכסוך הקיים, האלים והרלוונטי, הרי שעצם העובדה שהעותר כבר עשה שימוש בעבר בנשק חם, מצביעה על חומרה יתרה וחשש מוגבר למסוכנות בעניינו. כפי שטען המשיב, סוג העבירות בהן הורשע העותר, טיבן ונסיבותיהן, על רקע האלימות הגואה בחברה הערבית לאחרונה ומחיר הדמים שגובה אלימות זו, מחזקים את סבירות ההחלטה שקיבל שב"ס בעניינו.

סבור אני כי מעבר למידעים הקונקרטיים והמסוכנות הנשקפת מהוצאת העותר לחופשה ראוי גם להעביר מסר לעותר ולאסירים ככלל, ובמיוחד כעת על רקע העליה בעבירות שנעשה בהם שימוש בנשק והחרפת האלימות בכלל ובמגזר הערבי בפרט - מי שמורשע בעבירות של אלימות תוך שימוש בנשק יוצר לעצמו, ברמה המנהלית, חזקת מסוכנות שהיא פועל יוצא של העבירה בה הורשע. יעמוד בפניו מחסום משמעותי ונטל מוגבר לשכנע את גורמי הכליאה, ובמידת הצורך גורמי שפיטה, כי לא נשקפת מסוכנות מהוצאתו לחופשה מהכלא, כל זאת על רקע העבירות שבביצוען הורשע. רק במקרים חריגים בהם ניתן לבסס החלטה כי לא נשקפת כל סכנה מאסיר, וזאת ברמת ודאות סבירה, תישקל האפשרות להוציאו לחופשה. ההבנה כי נושא ביצוע העבירות בנשק יהיה רכיב מרכזי גם בשיקולי שב"ס בנוגע לתנאי כליאה של אסיר ובהמשך בנוגע לאפשרות הוצאת אסיר לחופשה, ואולי גם הליכים נוספים במשך מאסרו, יכול ותגביר ברמה מסויימת את ההרתעה מפני ביצוע עבירות בנשק ועבירות מסוג אלו שבגין מרצה העותר את מאסרו. סבור אני כי גם מטעם זה יש לדחות את העתירה, ובמיוחד על רקע המידעים הקיימים והנוגעים לאסיר זה המצביעים על הסיכון המוחשי הנשקף מהוצאתו לחופשה לעת הזאת ובעתיד הנראה לעין.

ראוי להדגיש כי אין בהערכת המסוכנות הנשקפת מהוצאת האסיר העותר לחופשה והדברים שנאמרו בכל הנוגע למשקל שיש לתת למסוכנות זו במקרה הנוכחי, ובמקרים דומים של עבירות בנשק, כדי לגרוע מחשיבות קיומם של הליכי סולחה וצדק מאחה בין צדדים ניצים ככלל, ובין משפחות יריבות בחברה ובישוב שאליו משתייך העותר. על חשיבותם של הליכים אלו עמדנו בעבר [ר. שפירא, "הגיעה העת לסולחה", "הפרקליט" מח(2) 433 (2006); ר. שפירא, "התרבות והמסורת הקהילתית ככלי המסייע למערכת אכיפת החוק" בספר **מפגיעה לאיחוי - צדק מאחה ושיח מאחה בישראל**, אורי ינאי וטלי גל עורכים (הוצאת מאגנס 2016) עמ' 28; אורי ינאי ושאוקי עדווי, "מסורות ליישוב קונפליקט פלילי: מה בין 'סולחה' ובין הליך 'צדק מאחה' " בספר **מפגיעה לאיחוי - צדק מאחה ושיח מאחה בישראל** עמ' 51]. עם זאת אין בעצם קיומם של הליכים אלו, כמו גם בקיומם של הסכמים כפועל יוצא מהליכים אלו, כדי לאיין כל מסוכנות. כך במקרה הנוכחי כאשר מכלול הראיות המנהליות שעומדות בפני גורמי שב"ס שקיבלו את ההחלטה בעניינו של האסיר, ועומדות כעת לנגד עיני, מצביעות על מסוכנות ממשית ובדרגה גבוהה הנשקפת מהאסיר.

מכל הטעמים שפורטו, ולאחר שבחנתי את טענות הצדדים ועיינתי בחומר הגלוי והחסוי שהוצג לעיוני, הגעתי למסקנה כי החלטת המשיב בעניינו של העותר הינה החלטה שהתקבלה בהליך מנהלי תקין, לאחר שנבחנו ראיות מנהליות ראיות המצביעות על הסיכון הנשקף מהוצאתו האפשרית של העותר לחופשה. מדובר בהחלטה שהתקבלה משיקולים ראויים, החלטה סבירה ועניינית בנסיבות העניין. לא נפל בהחלטת שב"ס פגם המצדיק את התערבותו של בית המשפט בהחלטה.

על כן, ומכל הטעמים שפורטו בהרחבה, על רקע העובדה שהאסיר מרצה מאסרו בגין עבירות אלימות תוך שימוש בנשק חם, אין מקום להתערב בהחלטת שב"ס שלא להוציאו לחופשה, לפחות לעת הזאת. העתירה נדחית.

המזכירות תעביר פסק הדין לצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, כ"ה אייר תשפ"ב, 26 מאי 2022, בהעדר הצדדים.

רון שפירא, נשיא